

STRATEGIE PRO KULTURU, UMĚNÍ, SPORT A VOLNÝ ČAS NA PRAZE 14 pro léta 2014 - 2024

Zadávatel: Praha 14 kulturní pro ÚMČ Praha 14

Zpracovatel: Kvas o. s., MGA, Olga Škochová a MGA, Jakub Deml

Spolupráce na zpracování analytické části: Mgr. Linda Krajčovič, PhDr. Petr Kotouš (studie Podpora sportu v pražských městských částech), Antropictures, o. s. (Komunitní monitoring), Bc. Jolana Mokrá (rozhovory s vedením ZŠ zřizovaných MČ), Kateřina Vávrová MA 21 (zpracování výstupů dotazníku pro žáky ZŠ)

Spoupráce na zpracování Databanky aktivit: Mgr. Michaela Hečková (Praha 14 kulturní)

Spolupráce na realizaci řízených rozhovorů: Zora Straková (ÚMČ), Vojtěch Havlovec (Praha 14 kulturní)

Produkční spolupráce: Bc. Jolana Mokrá, Mgr. Michaela Hečková (Praha 14 kulturní), Zora Straková, Pavlína George Ing. (ÚMČ)

Činnosti pracovní skupiny pro sport se účastnili:

Radek Vondra (starosta MČ), Zorika Straková (Oddělení územního rozvoje, agenda komunitního plánování ÚMČ), Pavlína George (Kancelář starosty, místní Agenda 21 ÚMČ), Radek Polák (ex. Oddělení komunikace ÚMČ), David Kašpar, Vojtěch Havlovec, Michaela Hečková (Praha 14 kulturní), Zbyněk Rýpar (Oddělení strategického plánování a komunikace ÚMČ), Pavel Mašek (Komise kultury a

aktivit volného času Rady MČ), Olga Škochová, Jakub Deml (Kvas o.s.).

Činnosti pracovní skupiny pro kulturu se účastnili:

Radek Vondra (starosta MČ), Zorika Straková (Oddělení územního rozvoje, agenda komunitního plánování ÚMČ), Radek Polák (ex. Oddělení komunikace ÚMČ), David Kašpar, Vojtěch Havlovec, Michaela Hečková (Praha 14 kulturní), Zbyněk Rýpar, Zdena Rehbergerová (Oddělení strategického plánování a komunikace ÚMČ), Pavel Mašek (Komise kultury a aktivit volného času Rady MČ), Olga Škochová, Jakub Deml (Kvas o.s.)

Hosty pracovních skupin byli: pracovníci Oddělení územního rozvoje ÚMČ, další pracovníci Oddělení strategického plánování a komunikace ÚMČ, Odboru dopravy a ochrany prostředí ÚMČ, vedení DDM Praha 9 a další.

rozvoje MČ) a zabývají se jednotlivými problematikami, které MČ řeší. Dokument je jednou z nich.

Smysl strategického dokumentu pro kulturu, umění, sport a volný čas
Strategický Dokument navrhuje, jak může podpora kultury, umění, sportu a volného času přispět k rozvoji městské části Praha 14 a spokojenosti jejích občanů. Ambice Dokumentu je přesahová, snaží se propojovat různé oblasti, pro které může být vzájemná synergie výhodou.

Vymezení pojmů kultura, umění, sport a volný čas

Kulturní politika HMP nabízí následující definici kultury a umění v souladu se Státní kulturní politikou ČR a terminologií Evropské komise: **Kulturou se rozumí souhrn hmotných a nehmotných (duševních) statků vytvořených lidstvem v průběhu dějin (zvl. kulturní dědictví), dynamický systém hodnot a aktivit, které vznikají na základě uspokojování lidem vrozených kulturních i uměleckých potřeb.**

Pojem **umění** je součástí pojmu kultura, umění je individuálním procesem tvorby a vnímání estetických hodnot, a zároveň formou společenského vědomí. **Uměleckou tvorbou** se rozumí ryze osobní projev jednotlivce jak ve fázi vlastní tvorby, tak při jejím přijímání a vnímání. Tím, že působí na široký okruh lidí, stává se i veřejným statkem. Proto jsou umění a kultura vnímány u nás i v zahraničí jako oblast, která si **zasluhuje systematickou podporu orgánů veřejné správy.**

Kulturní politika HMP přinos kultury a umění charakterizuje takto: *Kultura pomáhá formulovat myšlenky a názory, reflektuje společenské a estetické jevy a poskytuje prostor pro vyjádření individuálních postojů. Pozitivně se projevuje ve vzdálenosti obyvatel města. Kultura zvyšuje kvalitu života a přispívá k stabilitě společnosti, regeneruje ji, zhodnocuje a zvyšuje lidské poznání, utváří životní styl, napomáhá sebezpoznání a sebedefinici člověka. Je zdrojem zájmu a náplně volného času, zlepšuje duševní zdraví občanů, přitahuje mladé lidi a chrání je před negativními vlivy a různými druhy chorobných závislostí. Je zároveň prevencí vzniku sociálně patologických jevů – jako například rasové a národnostní nesnášenlivosti a netolerance vůči handicapovaným, nemocným, seniorům, menšinám.*

Politika pro sport v Praze není k dispozici, Bílá kniha Evropské komise, již se řídí i Koncepcí státní podpory sportu, **definuje sport jako veškeré formy tělesné aktivity, které, provozovány příležitostně nebo organizovaně, usilují o vyjádření nebo vylepšení fyzické kondice a duševní pohody, utvoření společenských vztahů či dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních.**

Při sportu se vytvářejí důležitá hodnoty, jako je například týmový duch, solidarita, tolerance a smysl pro fair play, přispívá k osobnímu rozvoji a naplnění. Podporuje aktivní zapojení občanů EU do společnosti, a pomáhá tak rozvíjet aktivní občanství, **proto je věcí veřejného zájmu.**

Zároveň vzhledem ke stěžejnímu charakteru MČ jako residenční čtvrti pracujeme s pojmy **kulturně a sportovně komunitní a volnočasové aktivity**

Volný čas pak chápeme v souladu s obecnými definicemi jako dobu, časový prostor, v němž jedinec nemá žádné povinnosti vůči sobě ani druhým lidem a v němž se pouze na základě svého vlastního svobodného rozhodnutí věnuje vybraným činnostem. Tyto činnosti ho baví, přinášejí mu radost a uspokojení a nejsou zdrojem trvalých obav či pocitů úzkosti.

Zakotvení Dokumentu v programových a koncepčních dokumentech MČ a HMP

Dokument vzniká na základě Programového prohlášení rady na léta 2010 – 2014, bodu 4.1. Vypracoval koncept pro kulturu, sport a volný čas zohledňující potřeby občanů. A dále Program rozvoje MČ, body (1.2., 1.4., 3.2., 5.1., 5.2., 5.3.) Opřrá se také o Návrh na postup začlenění „Strategie rozvoje kultury MČ Praha 14“ do celkové strategie rozvoje MČ Praha 14.

Dokument je formálně podřízen nejvyššímu koncepčnímu dokumentu, celkovému Strategickému plánu MČ, se kterým musí být v souladu. Na Strategický plán pak navazují dílčí koncepce a plány, které v případě Prahy 14 vznikly dříve než SP (SP vzniká od podzimu 2013, navazuje na stručný Program STRATEGIE PRO KULTURU, UMĚNÍ, SPORT A VOLNÝ ČAS NA PRAZE 14 – finální verze, únor 2014

Související dílčí koncepce a plány s tématem kultury, umění, sportu a volného času, se kterými by měl být Dokument v souladu:

- Komunitní plán sociálních služeb
- Komunitní plán zdravé městské části
- Koncepce rozvoje dětských hřišť (v revizi)
- Urbanistická studie Prahy 14
- Koncepce bezmotorové dopravy (vznikající)

Povinnosti v oblasti kultury a sportu na území HMP vycházejí ze Zákona o HMP, statutu HMP a vyhlášky č. 55, která definuje samostatnou a přenesenou působnost MČ. Směřování kultury v Praze určuje Kulturní politika HMP, pro oblast sportu a volného konceptní dokumenty nejsou k dispozici, nicméně veřejný zájem je stvrzen každoroční finanční podporou a přístup prezentován v rámci portálu www.prahaspportovnic.cz a www.prahavolnocasova.cz.

Z dokumentů je zřejmé, že stěžejní povinnost podpory kultury a umění nese a na sebe aktivně bere Hlavní město Praha, v jednotlivých sportech pak dle zákona sportovní kluby, pro které město i stát vytvářejí podmínky. MČ pak ve své působnosti má dbát zejména na zapojení znevýhodněných sociálních skupin do kulturního a společenského života a na rozvoj volnočasových aktivit dětí a mládeže. MČ mají pak obecně dbát na výstavbu, rekonstrukci, udržování a provozování svých sportovních zařízení a poskytovat je pro sportovní činnost občanů, kontrolovat účelné využívání svých sportovních zařízení a zabezpečovat finanční podporu sportu ze svého rozpočtu.

Skladba Dokumentu

Dokument se skládá ze **Strategické části a Databanky aktivit.**

Strategická část určuje základní strategické cíle a opatření, kterými bude cíl dosaženo, v oblasti kultury, umění, sportu a volného času v budoucích deseti letech.

Strategická část obsahuje: Úvod, který popisuje důvody vzniku, skladbu dokumentu, metodu vzniku a návaznosti strategie na další dokumenty MČ, dále Analytické shrnutí, které stručně představuje výstupy realizovaných analýz a šetření, SWOT analýzu, která integruje silné, slabé stránky, příležitosti a hrozby a Návrhovou část, která obsahuje strategické cíle a opatření. Strategické cíle jsou uvažovány na období 10 let, opatření pak na období cca 5 let.

Databanka aktivit představuje konkrétní činnosti či projekty, kterými mohou být opatření naplněna podle zejména personálních a finančních možností MČ Praha 14, jí zřizovaných organizací a dalších partnerů.

Aktivity mají různou povahu: realizace konkrétní infrastruktury nebo akce, vytvoření systémového nástroje finanční nebo nefinanční podpory, moderace vztahů a zprostředkování kontaktů, vytvoření dílčí koncepce, konceptní prověření záměru, mapování prostředí, sběr a analýza kvalitativních i kvantitativních dat o území MČ Praha 14 a jeho uživatelích. Databanka aktivit je zaměřena pro období dvou let s tím, že některé aktivity vzhledem k náročnější přípravě (např. investiční projekty) nebo kontinuální povaze věci (práce s komunitou) budou pokračovat i v dalších letech. Některé aktivity mohou mít konstantní charakter, některé aktivity budou ukončeny tím, že budou realizovány, a jiné budou mít návaznost v dalších aktivitách.

Metoda tvorby Dokumentu

Pro zpracování strategického dokumentu byla zvolena kombinace expertního a komunitního přístupu, který rozlišujeme při strategickém plánování. Zjednodušeně řečeno, expertní přístup staví především na expertní analýze dat a následném expertním navržením řešení, kdy obojí je ověřováno a konzultováno především se zadavatelem. Komunitní přístup se snaží do diskuse zapojit poskytovatele i uživatele služeb a mapovat jejich problémy, potřeby a diskutovat s nimi výstupy analýzy i

diskuse možné spolupráce a prospěšnosti organizace ve vztahu k městské části.

Veřejnost - anketa zaměřená na širokou veřejnost Prahy 14, výzkum měl charakter kvantitativní a byl doplněn kvalitativními otázkami. Jednalo se výzkumnou pilotáž pro získání modelové sondy a ověření struktury dotazníkového šetření pro efektivní zpětnou vazbu uživatelů, které může být provedeno opakovaně při aplikaci strategie. Výzkum byl realizován pomocí online i papírových dotazníků. Propagace online dotazníku proběhla formou e-mailové kampaně. Papírové dotazníky byly distribuovány společně se sběrnými schránkami na šesti frekventovaných a veřejně dostupných místech v jednotlivých lokalitách MČ. Anketu se zúčastnilo 120 respondentů.

Školy - kvalitativní šetření mezi všemi šesti základními školami zřizovanými MČ proběhlo formou společného vyplnění dotazníků vedením školy s dotazujícím se.

Komunitní monitoring - aplikovaný terénní antropologický průzkum neformálních komunitních aktivit a komunitních skupin na území Prahy 14, proběhl metodou snowball rozhovory s tazatelem. Terénní průzkum byl realizován studiem antropologického výzkumu Anthropictures od února do dubna roku 2013. V jednotlivých lokalitách (Aloisov, Černý Most I. a II., Hloubětín, Hostavice, Hutě-Kýje, Jahodnice, Kýje a Lehovce) byla identifikována současná neformální sdružení a skupiny jednotlivců a místa jejich společenského styku. Celkem bylo definováno 110 aktivizovaných komunitních skupin a 58 projevů neaktivizovaného komunitního chování.

Základní analýza byla obohacena o řešení sekundárních dat a výstupy dílčích studií, které byly designovány Kvas o. s. nad rámec kvalitativního a kvantitativního primárního průzkumu, a tvůrčími workshopy, realizovanými ve spolupráci s partnery, které umožnily hlubší prověření tématu veřejný prostor a aktivity pro mládež.

Kulturní komunitní infrastruktura - řešení dostupných sekundárních dat, územně analytických podkladů na úrovni HMP týkajících se údajů o infrastruktuře v oblasti kultury a sportu doplněná o urbanistickou analýzu (v rámci workshopu Operace P14 ve spolupráci Edit, Manua a OR MČ Praha 14) a výstupy Komunitního monitoringu zanesenými do mapy.

Podpora sportu v pražských městských částech - řešení přístupů městských částí Prahy 14 k řešení oblasti sportu, analýza sekundárních dat dostupných na webech pražských městských částí ve dvou oblastech: (a) míra konceptnosti přístupu ke sportu a (b) finanční podpora - velikost, metoda grantové podpory subjektům a zakomponování sportu v rozpočtech MČ.

Dětská hřiště - inspirace k diskusi nad řešením dětských hřišť a zahrad MŠ i ZŠ. Studie je koncipována jako inspirační materiál k úvahám nad výstavbou či revitalizací dětských hřišť. Je zaměřena především na atypická a originální dětská hřiště u nás i v zahraničí. Dle zadání zohledňuje neobvyklá estetická řešení, kreativitu, vícegenerační využití, multifunkční využití, dětská hřiště s kavárnami či dětská hřiště - zahrady.

Sídlišťe - studie realizovaných inspiračních projektů na sídlisťích. Studie se snaží zmapovat a prezentovat inspirační projekty aplikované či aplikovatelné na prostředí sídlisťe s cílem vytvářet či tmelit komunitu. Důraz byl kladen především na zmapování českého prostředí, namátkově vybráno několik projektů ze zahraničí.

Workshop Nedostatek sportovišť a aktivit pro mládež pro žáky a zástupce žákovských parlamentů ze základních škol Prahy 14, v rámci Agendy MA 21 ve spolupráci se ZŠ Vybíralova. Na programu bylo pět workshopů na různá témata, jedno dotazníkové šetření a terénní průzkum diskutovaných lokalit, včetně lokality Plechárna, a představitelů o možných sportovních a kulturních aktivitách v budoucím kulturně komunitním centru, které dosud v této lokalitě postrádají.

Workshop Operace Praha 14 - týdenní workshop k prověření veřejného prostoru metodou terénního urbanisticko-architektonického průzkumu se zákrasy možných řešení problémových oblastí. Způsob práce využíval experimentální metodu sjednocení empatického a projektivního přístupu navrhování. Specifické bylo zaměření na typ drobné architektury či úprav, které trefně vyřeší problém

STRATEGIE PRO KULTURU, UMĚNÍ, SPORT A VOLNÝ ČAS NA PRAZE 14 - finální verze, únor 2014 9/48

nebo podporí kvalitu místa. Realizoval architektonický ateliér Manua ve spolupráci se studenty Fakulty architektury v Liberci.

Dále se Dokument opírá o závěry řešerše Podpora kultury v pražských městských částech (PhDr. Petr Kotouš, MGA., Olga Škoclová pro festival Street for art 2012), výstupy z participativních fór MČ a participativních diskusních setkání ke kulturně komunitnímu centru v Hloubětíně a centru Plechárna, pořádaných MA 21 UMČ a Prahou 14 kulturní.

Analýza a data určená jako východní opora strategie využívají takzvané metodologické triangulace. To je kombinace kvalitativních dat vhodných pro oblast kultury a volného času (zejména kvůli množství měkkých faktorů a sociálně subjektivních indikátorů, které ovlivňující receptci těchto aktivit) s kvantitativními daty. V rámci užití metodologie jsou kombinovány různé datové zdroje, různí výzkumníci (respektive výzkumné týmy) a metody pro sběr kvalitativních dat (strukturované rozhovory se zástupci škol a stakeholdery, terénní antropologický výzkum s použitím techniky snowball pro rekrutaci respondentů atd.) i kvantitativních dat (uzavřené otázky v dotazníkovém šetření s organizacemi a v dotazníkové pilotáži s veřejností).

kvůli označení poštovní adresy Praha 9).

Jak hodnotí klíčové aktivity působící v oblasti sportu, kultury a volného času Prahu 14 jako místo svého působení?

Za hlavní silnou stránku je považována doprava, ze slabých stránek lze jmenovat kriminalitu a s ní spojený nízký pocit bezpečí, dále také kritizují nedostatečnou péči o veřejný prostor (zejména úlid), Přítlačnost představitelů organizací spartují v rozvíjení přírodního okolí (příroda, vodní plochy, cyklistika) a ve spolupráci neziskového a podnikatelského sektoru. Co stakeholderům na Praze 14 nejvíce chybí? Z důležitých věcí byla nejčastěji jmenována pošta (respektive její umístění) a dětská hřiště a další sportoviště, z obsahově rozsáhlejších podnětů pak nedostatek kulturní nabídky a rozvíjení přírodního prostředí za účelem aktivního odpočinku, dále chybí drobní podnikatelé/malé obchody mimo nákupní centra a kulturní/komunitní centrum.

Kulturní a historické dědictví

Na území městské části Praha 14 se nacházejí dvě historické stavby se statutem památky. Románský kostel sv. Bartoloměje v Kyjích, založený a vysvěcený pražským biskupem Janem II. v roce 1227, a kostel sv. Jiří v Hloubětíně, který je z doby kolem roku 1364 (v roce 1695 byl barokně přestavěn a rozšířen a v roce 1892 byl pseudogoticky upraven). Z dalších kulturně historických staveb je třeba zmínit mnohokrát přestavovaný Hloubětínský zámeček připomínající tudorovskou architekturu, který svou současnou podobu získal v 19. století. Významným místem je i Stará hospoda, kde pobýval i císař Josef II. při velkých císařských manévrech v roce 1773.

Expertní komentář, další kontext a trendy

Značka určité lokality je často spojována s kulturním nebo přírodním dědictvím. Na území městské části se nachází několik památek, nicméně kulturně historické dědictví, jak je obecně veřejností vnímáno (do 19. stol), na území MČ prakticky nenalezeme. Jednoznačně ovšem stojí za to pohled rozšířit a prozkoumat právě architektonické a technické dědictví 20. století na území MČ a vytvořit nový pohled na sídliště a typické projevy socialistické architektury. Stejně tak by bylo zajímavé tematicky uchopit fenomén přechodu města do volné krajiny, který je zejména v sídlištní zástavbě na Černém Mostě velmi výrazný. Lze zároveň stavět na událostech či dějích, které se na území staly, ačkoli po nich nezbyla hmotná památka, a budovat tak imaginární krajinu a možnosti putování v území. Dá se stát za to akcentovat přírodní dědictví, jakým je tzv. Pražský zlom, či identifikovat místa, kde kterým lidem lidé vztah, a tím jsou zvláštní a drahá. Aktivní participace na kultuře i sportu či místním dění pak vytváří pocit soudržnosti a identifikace s místem, kde žijeme, stejně jako podněcuje aktivní občanství.

Tvořit identitu a značku MČ lze aktivním budováním sdílených představ o MČ a propagací konkrétních témat a událostí, se kterými se lidé mohou ztotožnit nebo si s MČ spojit. Konkrétní témata mohou vycházet ze silných stránek, jako je přírodní rozmanitost a dostatek zeleně nebo intenzivní snaha o zapojení veřejnosti do diskuze o zlepšování života v MČ. Anebo se mohou zakládat např. na bourání stereotypních představ o životě na periférii a na „sídlíšti“.

S přihlédnutím k zahraničním i tuzemským zkušenostem, shrnutým ve dvou dílech studii na téma participace, inovativní aktivity a kreativní pojetí dětských hřišť na sídlištních v ČR i zahraničí, lze spatřovat potenciál ve využití kulturních, sportovních, komunitních a sportovních komunitních a uměleckých aktivit zejména ve veřejném prostoru ke změně zažitého stereotypního pohledu na **periferii a sídliště = na přespání, nežije to tam, méně kvalitní, ošklivé, nudné...**

Zejména stará sídlištní zástavba může skutečně znamenat nižší kvalitu bydlení, ze kterého lidé odchází poté, co se etablojí, případně generovat sociálně patologické jevy. Zejména ale nenabízí dostatek možností kvalitní sociální interakce ve veřejném prostoru. Úrbánní prostor není protnut místy k setkávání a živým parterem, kavárnami, restauracemi, obchody, kluby atd. Jako v tradiční kompaktní zástavbě (vyjma parteru na novém sídlišti Černý Most II, kde se dle územně analytických podkladů HMP život parteru vyrovná částem Prahy, jako jsou Vršovice nebo Vinohrady)

STRATEGIE PRO KULTURU, UMĚNÍ, SPORT A VOLNÝ ČAS NA PRAZE 14 – finální verze, únor 2014

Přítlačlivé možnosti seberealizace, inovativní design ve veřejném prostoru, originální síť míst k setkávání vetkaná do neosobního a málo rozlišeného úrbánního prostoru, který oplývá přebytkem místa a ve kterém je člověk spíše ztracen, jsou listě významnými lákadly, se kterými se lze identifikovat a chlubit.

„Přijed' za mnou na Čerňák, je tu skvělá nová kavárna spojená úžasným dětským hřištěm a půjčovnou, děti si vedle mážou pohrát a potom si půjčíme kola nebo brusle a pojedeme se na hodinku projet.“ Toto je představa, za kterou jezdí lidé přes celou Prahu do Stromovky nebo na Parukářku, proč ne na Prahu 14?

V rámci budování identity a image MČ lze tematizovat „krásu“ ve vztahu k sídlišti Černý Most či Lehovce, otevřít se inovativním projektům, které mohou přinést neotřelé impulsy a zajímavým způsobem interpretovat úrbánní, estetickou či demografickou problematiku sídlištní a kvalitní života v něm, dále problematiku nákupních zón a obchodních center. Lze využít kulturu a umění k budování nového pohledu na periferní město a zviditelnit tak městskou část v tématech, která se týkají celé Prahy.

II. Infrastruktura pro vnitřní i venkovní kulturní a sportovní aktivity

Zázemí pro kulturní a kulturně komunitní aktivity na Praze 14

Co si vlastně máme představit pod kulturně komunitní infrastrukturou, co je pro ni typické? Zpravidla snadná dostupnost v různém slova smyslu, dopravní, cenová, dále prolínání kulturních, volnočasových a vzdělávacích aktivit. Kromě nabídky aktivit ovšem nabízí i prostor a zázemí pro vlastní aktivity jednotlivců nebo komunit (kavárna, klubovny, zkušebny). To je stěžejní rys, který tuto infrastrukturu odlišuje např. od běžného kulturního domu orientujícího se primárně na pořádání akcí či od vzdělávacích a volnočasových institucí, které primárně využívají prostory pro nabídku svých aktivit a akcí. Smyslem kulturně komunitního centra je podpora sociální interakce, která posiluje společenskou vzájemnost, sounáležitost s místem a upevňování pocitu domova.

Pro 45 000 obyvatel Prahy 14 dosud fungoval pouze jeden objekt, který kapacitně a prostorovými možnostmi splňuje kritéria pro kulturně komunitní centrum, KD Kyje spravovaný Prahou 14 kulturní, p. o. KD Kyje byl původně plánován jako kulturní centrum Prahy 14, je vybaven profesionálními prostorovými i technickými zázemím pro hudební i divadelní vystoupení. Jako kulturní centrum MČ ovšem nevyhovuje vzhledem ke svému umístění na kraji MČ a horší dostupnosti z území, stejně jako malou kapacitou (cca 180 míst). V městské části tedy chybí kapacitní sál nad 200 lidí, stávající KD ale dobře funguje jako kulturně komunitní centrum pro lokalitu Kyje a okolí. Jako prostor sloužící ke kulturně komunitním účelům lze považovat i Galerii 14 ve správě UMC.

Výrazným počinem je otevření centra Plechárna na Černém Mostě, postupně revitalizovaného technického brownfieldu. Plechárna je kombinací kulturně a sportovního komunitního centra. Nabízí jak jednoduché vybavení vnitřní skateboardové haly, tak prostor pro uspořádání koncertu a dále otevřenou kavárnu s internetem a menšími prostory jako zkušebny a klubovny. Ve veřejném prostoru pak venkovní sezení, pískoviště, v její blízkosti je volně přístupný skatepark a trasy pro „dirtbike“ aktivity.

Další zázemím v majetku MČ rozmišleným v území a ve správě přímo zřizovaných organizací je zázemí škol, které pro kulturně komunitní aktivity využívají pro sebe nebo jej poskytují veřejnosti. Toto zázemí je velice různorodé, jedná se o kinosály, TV učebny, k aktivitám slouží i běžné učebny a tělocvičny, většinou se vstupem zevnitř budovy. Samy školy ZŠ Vyběralova a ZŠ Gen. Janouška vnímají zázemí jako dostačující, jako nedostačující je vnímáno školami ZŠ Hloubětín, ZŠ Šimanovská a ZŠ Bfí Venclořů. ZŠ Chvalcická vnímá zázemí jako částečně dostačující (záleží na typu akce). Nejčastěji školami využívaným pro různé kulturní aktivity je KD Kyje. Prostory mimo Prahu 14 využívá pouze ZŠ Chvalcická (Muzeum české hudby či Divadlo Gong). Pokud nějakým zázemím školy disponují, většinou ho nabízejí i jiným subjektům, většinou se jedná o pronájem různých zájmovým sdružením a kroužkům.

Praha 14, působí organizace v území poměrně rovnoměrně. V každé čtvrti působí minimálně 6 a maximálně 9 formálních stakeholderů, v lokalitách je tedy zajištěna alespoň minimální nabídka. Dvě třetiny organizací (z celkových 48) působí v oblasti sportu nebo volného času, pouhá pětina v oblasti kultury (9%). V sociální oblasti působí téměř polovina, třetina organizací působí ve vzdělávání, 11 organizací je zaměřeno mimo jiné na integraci různých skupin obyvatelstva. Za velmi okrajové oblasti, ve kterých neziskové organizace působí, lze označit ekologii a životní prostředí a lidská práva (po 1 organizaci v dobažnicku). Organizace měly možnost zaškrtnout více oblastí působení.

Nabídka aktivit a akcí, jejich návěstivnost a dopad na cílové skupiny

Mezi každoročně opakovanými událostmi a akcemi jednoznačně převažují kulturní komunitní aktivity zejména pro klienty či častější návštěvníky neziskových organizací. Akce pro veřejnost jsou nejčastěji spojené se svátky v roce Velikonoce, Vánoce, maškarní bály, průvody, plesy, dětské dny a dále po jednom zmíněné sportovní komunitní akce jako kuličkáda, drakláda, petanque...). Vysledovat můžeme i rozmanité aktivity církví, benefice a akce podporující integraci lidí s hendikepy (plavba lodí, závod na kolečkách Black Bridge a další) nebo akce propagující činnost neziskových organizací (dny otevřených dveří, veletrh NNO, kampaně).

Mezi opakující se akce, které cíleně zařazují kulturní či umělecký program, lze řadit Zahradní slavnost v Jahodě a festival Stop Zevling, specifickými případy jsou pak různé benefice, které mají nejčastěji na programu vážnou hudbu. Za opakovanou uměleckou událost lze považovat koncertní sérii vážné hudby v Galerii 14 pořádané ÚMČ.

Jednoznačně největší kulturní událostí je festival Stop Zevling, který spojuje mimo jiného vystoupení kapel nemainstreamových hudebních žánrů, exhibice street sportů a kulturně a sportovní komunitní nabídku pro veřejnost, prezentaci neziskových organizací činných na Praze 14. Akci pořádá Český sport 21, o. s., ve spolupráci s partnery od roku 2012 za významné podpory Prahy 14 kulturní. Jedná se o iniciativu zdola, nikoliv o dovozovou festivalovou produkci, vzešlou od fanoušků místní skateboardové a hudební subkultury, která se během sedmi let rozrostla ze 150 na 3500 návštěvníků a svým významem nyní přesaňuje hranice Prahy 14. V roce 2014 se rozšířila do Plzně a Ostravy.

Mezi každoročně opakovanými akcemi v oblasti sportu najdeme několik významných závodů a turnajů pro sportovce a fanoušky konkrétních sportů, kterých se účastní od 200 do 3500 účastníků a návštěvníků (basketbal, aerobic, street hokej, synchronizované plavání, fotbal, karate, judo) Zajímavé jsou i turnaje s nižším počtem účastníků, totiž střelba či akrobacie na koni, paravolitiž. Co chybí, jsou větší sportovní akce, kterých by se mohla aktivně účastnit veřejnost, a to jak v lokalitách, tak na úrovni Prahy 14 a také sportovní akce ve veřejném prostoru. Proto je relevantní, že se Praha 14 kulturní v rámci modelového roku kultury ve spolupráci s partnery začala zaměřovat na venkovní akce v lokalitách „pro každého“ (Tai-chi v Central parku, Lehovec sportuje, in-line den Prahy 14), kterých se zúčastnilo od 40 do 200 návštěvníků). Zároveň podpořila skateboardovou tradici na Černém Mostě (skateboardové závody Ambassadors skate tour s 200 návštěvníky a vybudování krytého prostoru pro skateboarding v zimních měsících na Plechárně). V tomto trendu je třeba nadále pokračovat, podporovat nové „street sporty“, zaměřit se i na běh a cyklistiku, pro něž má veřejný prostor v území dobré přírodní podmínky a potenciál, a propojit Prahu 14 s celopražskými akcemi.

Celkové převažují menší akce mezi 30 a 80 návštěvníky, častější jsou pak také akce do 250 návštěvníků, akcí mezi 250 a 1000 je kolem deseti, akcí mezi 1000 a 3500 je asi 5.

Pokud sečteme všechny pravidelně se opakující akce organizací, které se účastnily šetření, dostaneme 119 akcí ročně, tedy přibližně každý třetí den jedna akce. Těchto 119 akcí se za rok 2011 účastnilo více než 14 tisíc občanů (z toho 9,5 tisíce dětí). Pozn.: Do návěstivosti nejsou počítány pravidelné aktivity organizací, pouze jednorázové velké denní opakované akce.

Z odhadů organizátorů lze z těchto akcí vybrat ty, které dosahovaly nejvyšší účasti: Festival Stop Zevling (Český sport 21 a Praha 14 kulturní). Dny otevřených dveří Centra sociálních služeb Praha, mezinárodní velkonoční turnaj Basketball Open Prague (pořádá Basket.Slovanka), Staročeský jarmark (pořádáný Farní charitou Kyjle ve spolupráci s Prahou 14 kulturní) a Veletrh nevládních organizací STRATEGIE PRO KULTURU, UMĚNÍ, SPORT A VOLNÝ ČAS NA PRAZE 14 – finální verze, únor 2014

(spolupřádané Prahou 14 kulturní) a Zahradní slavnost pořádaná Jahodou. U všech těchto akcí je účast odhadovaná minimálně na 1 000 hlav.

Pokud bychom se zaměřili na akce s největší návěstivností dětí, opakuje se Basketball Open Prague (s odhadovanými 2 600 dětskými účastníky), Veletrh nevládních organizací a Staročeský jarmark (se 700, resp. 600 dětmi) a Zahradní slavnost Jahody (s cca 500 návštěvníky - dětmi). K nim přibývá ještě Dětský den pořádaný Prahou 14 kulturní (s odhadovanými 600 dětskými návštěvníky).

Nejvíce opakovaných akcí bylo zaměřeno na děti a mládež do 18 let (73 akcí, tj. více než polovina ze všech), 55 akcí bylo cíleno na rodiče s dětmi a přesně polovina akcí zjištěných v tomto šetření byla zaměřena na širokou veřejnost. Co se týká výše vstupného vstupu na tyto akce, zhruba třetina byla zcela zdarma, další třetina měla vstup placený a více než desetina organizací vybírala na svých akcích dobrovolné vstupné.

Celkové lze konstatovat, že v roce 2011 se zúčastnilo všech akcí a projektů organizovaných respondenty anketou minimálně 111 500 opakovaných návštěvníků.

Návěstivnost lze sledovat také z hlediska cílových skupin (na základě kvalifikovaného odhadu respondentů). Vzhledem k tomu, že byla možnost započítat jednotlivé návštěvníky do více cílových skupin, součet těchto položek či nějaká relativizace absolutních hodnot není relevantní. U cílových skupin řazených dle absolutních počtů je zajímavé složení třech široce pojatých věkových skupin hned vedle sebe s přibližně stejným počtem návštěvníků. Konkrétně je tím myšlena cílová skupina (a) děti do 18 let (cca 17 tis.), (b) rodiny s dětmi (cca 13 tis.) a (c) senioři (cca 12 tis.). Tyto tři věkové skupiny v podstatě pokrývají celé věkové spektrum a to s přibližně stejným rozložením, což je poměrně pozitivní zjištění. Akce oslovily také více než 2 tisíce „rizikových dětí“ a mládeže a téměř 5 tisíc cizinců.

Není bez zajímavosti, že z celkové návěstivosti pak opakovaní návštěvníci pořádaných nebo spolupřádaných projektů, aktivit a akcí příspěvkové organizace v roce 2011 (rok, za který vyplývaly organizace dotazník) tvořili cca 16 tis. a v roce 2013 cca 24 tis. návštěvníků z toho cca 7 tis. návštěvníků akcí ve veřejném prostoru (nejvíce navštívenými byly spolupřádané akce Stop Zevling a Staročeský jarmark).

Expertní komentář, další kontext a trendy

Za klíčové zjištění lze považovat fakt, že pouhých 9 organizací ze 48, které se účastnily průzkumu, označilo za své zaměření oblast kultury a umění. Je to ještě více překvapující vedle faktu, že v oblasti integrace působí více organizací než v kultuře. Vzhledem k velikostem cílových skupin, na které tyto jednotlivé oblasti směřují, je to paradoxní. Toto zjištění potvrzuje adekvátnost financování vlastní příspěvkové organizace působící v oblasti kultury a umění (Praha 14 kulturní).

Nabídka v oblasti sportu a volného času je v území MČ, stejně jako HMP, řádově lépe distribuována, zejména jedná-li se o indoor aktivity a nabídky organizací a sportovních klubů.

Kulturu do svého programu na území MČ začleňují jako doprovodné, preventivní či aktivizační činnosti neziskové organizace působící v sociálních službách či sportu a volném čase. Neziskové organizace působící v sociálních službách jsou v MČ silně zastoupeny zejména vzhledem k vysokému počtu cizinců, existenci lokalit tendujících k sociálnímu vyloučení a také vzhledem k zájemům pro bydlení hendikepovaných občanů na Černém Mostě atd.

Oporu pro začleňování kulturních, sportovních a volnočasových aktivit dlouhodobě vytváří Komunitní plán sociálních služeb v opatřeních, která se týkají podpory setkávání generací, klubové činnosti seniořů a rodin s dětmi a prevence jejich vyloučení. Dále volného času dětí a mládeže a prevence sociálně patologických jevů, integrace a překračování bariér u cizinců a menšin. A dále podpory komunitního života, aktivační občanské společnosti a aktivace mládeže a mladých dospělých pro službu v komunitě a dobrovolnou činnost.

Kultura a umění mají velký potenciál přitažlivým způsobem působit ve všech těchto oblastech. V zahraničí se pro aktivity na pomezí kultury umění a komunitně sociálních témat používají termíny STRATEGIE PRO KULTURU, UMĚNÍ, SPORT A VOLNÝ ČAS NA PRAZE 14 – finální verze, únor 2014

spolupráci a aktivitu škol ve „sportovní nadstavbě“ (akcí nad rámec standardní sportovní výuky). Pro žádnou ze škol na Praze 14 není umění ani kultura prioritou, sport pro polovinu základních škol (čti ze šesti) je.

Nabídky aktivit pro volný čas, mimo školní vyučování, navazují typově na na zaměření škol. Kroužky jsou většinou placené, outsourcované ze 30 - 70 % (líší se na jednotlivých školách). Outsourcování jsou zejména sportovní aktivity a výuka cizích jazyků, nejčastěji probíhá spolupráce s Agenturou Kroužky a Dětskými kroužky s Fialkou, Nabídka kroužků je poměrně vyvážená stejně jsou zastoupeny oblasti výukové a vzdělávací, umělecké a sportovní. Nabídka kroužků pro I. i II. stupeň je podobně pestrá a bohatá, na druhém stupni lépe převažují výukové a vzdělávací kroužky, pravděpodobně za účelem přípravy na další studium a přijímací zkoušky.

Co si myslí o možnostech aktivní seberealizace na Praze 14 náctiletých?

Workshopu a dotazníkového šetření se zúčastnilo 54 žáků ze všech ZŠ, jichž je MČ Praha 14 zřizovatelem, 70% z nich ve věkové skupině 13-15 let. Respondenti nejvíce postrádají v nabídce možnost sportovního a kulturního využití diskotéky, dobře vybavené koupaliště a sportoviště (florbal, fotbal, parkur, horolezecká stěna), KD Kýle žáci označili jako destinaci návštěvy se školou (divadelní představení, ples, školní akademie, nebo účasti na Dětském fóru Agendy MA21, pořádaného MČ, které patří mezi oblíbené).

Z výsledků vyplývá, že nejoblíbenější je chození s kamarády ven (22% označených možnost), následují nákupy v ČČM a návštěva kroužků mimo školu (nejvíce zmiňován byl DDM). Nabídka školních kroužků a využívání školních hřišť získala kolem deseti procent odpovědí. Na podotázku „Kam rád/a chodíš? Která místa v Praze 14 máš nejraději?“, odpovědělo jen 15 dětí a neukázalo se, že by ve většině preferovali jedno místo. 54 % dětí je spokojených s nabídkou možnost trávení volného času na Praze 14, zbytek vyjádří za sportem a zábavou mimo Prahu 14.

Co se týče využití volného času o víkendech, většina dětí odjízdí pryč (73%). Pokud zůstávají doma, hrají si na PC, připravují se do školy atd. 65 % dětí odpovědělo kladně na otázku, zda by se chtěli podílet jako dobrovolníci na přípravě a organizaci akcí neziskových organizací. Ze 45 dětí, které odpověděly na otázku, zda by si přály založení Žákovského zastupitelstva, 35 odpovědělo kladně a 25 z nich by mělo zájem v něm pracovat.

Jako podklad pro formování programu kulturního komunitního centra Plechárna u skateparku, byla dále se skupinou teenagerů vedena diskuse o sídlištním prostoru, který v současnosti poskytuje, ať už člené nebo živelné, místa pro setkávání lidí a trávení volného času.

Na sídlišti teenageri komentovali množství heren a podniků nízké cenové kategorie, popljení alkoholu ve veřejném prostoru a zevlování. Jak zmiňuje závěrečná zpráva z workshopu, z velké části jde o „mladší lidi, které prostředí heren v zásadě odpuzuje, nebo na častější navštěvování lokálů nemají peníze, ale chtějí se spíše skupinově družít, a jelikož nemají kde, postávají tzv. na rohu nebo u obchodu.“

Co se týče prostoru kolem skate parku měnicého se nyní na komunitní centrum Plechárna je z výpovědí náctiletých zachycených v závěrečné zprávě z workshopu zřejmé, že „party“ koloběžkářů, skejtářů, riderů a dalších skupin si vytvořily vztah k místu, kde se mohou věnovat své zálibě, což do značné míry utváří jejich identitu. Mezi jednotlivými skupinami ale panuje řevnivost a soupeření. Přítomnost centra Plechárna, které nabízí další aktivity i pro jiné cílové skupiny (rodiny s dětmi) a podněcuje teenagery k dobrovolnému zapojení do úklidu či budování sportovišť a dalších aktivit může vyvážit řevnivost společnou odpovědností za prostor a zároveň neformálně zvýšit bezpečnost.

Nápady pro realizaci, které získaly ve skupině více hlasů, byly následující: posezení, kavárna, wi-fi, vnitřní zastřešené skate překážky, parkour park, legal graffiti (8-12 hlasů), skate park lift, zkušebna, bikepark, horolezecká stěna (4-7 hlasů), mezi dalšími nápady byly zmíněny např. trampoliny.

Expertní komentář, další kontext a trendy

Návštěvnost akcí v dotazníkové sondě zrcadil v kapitole nabídka popsané akce člené na neorganizovanou veřejnost. Výrazný směr dojížky za sportovní i kulturní nabídkou v MČ kopíruje lokality, které nabízejí významnou infrastrukturu (bazén, kino, kulturní dům) nebo významné akce. Jednoznačně je poptávka po zlepšování a posilování podmínek pro neorganizované individuální sporty

STRATEGIE PRO KULTURU, UMĚNÍ, SPORT A VOLNÝ ČAS NA PRAZE 14 – finální verze, únor 2014 21/48

(plavání, cyklistika a inline) a sportoviště a dále potvrzuje identifikovaný nedostatek kulturně komunitní infrastruktury a nabídky v místě bydliště – dojížka za nabídkou mimo Prahu 14 je intenzivní jak v kultuře, tak ve sportu.

V tomto ohledu je možné na podporu nabídky nahližet dvojnásobným pohledem, jednak z hlediska snižování bariér přístupu, v tom případě je nabídkou v místě bydliště třeba saturovat především ty cílové skupiny, pro které je dojížka z jakýchkoliv důvodů hůře dostupná z důvodu ceny, snížené pohyblivosti či možnosti mobility, horší orientace a informovanosti, jazykové bariéry. Druhá z hlediska intenzivního využívání podmínek pro obyvatele, kteří nutně nevyžadují z participace na společenském životě, jsou aktivní a schopní dojet za nabídkou lnam, ale vyvořením vhodných podmínek pro seberealizaci v místě mohou sami, zespolá (bottom up) významně přispět ke zvýšení nabídky v lokalitách, posílení sociální soudržnosti a dynamizovat občanskou společnost (modelově - 20% respondentů v dotazníkové sondě uvedlo, že by rádi nabídli aktivitu, pokud by MČ pomohla vytvořit určité podmínky, zmiňován byl nižší nájem, administrativní pomoc, fin. podpora, propagace, zapůjčení vybavení).

Aby byl v MČ lépe využit potenciál komunit ke zvýšení zájmu starat se o místo, kde žijí, a podpořena lokální výměna nápadů, je třeba s komunitami navázat intenzivnější vztah a podporovat síťování na ose nabídka poptávka, dokud tyto vazby nezačnou být ve vyšší míře než dosud samozřejmou součástí života v místě. MČ by pro to měla vytvořit konkrétní nástroje a posílit lidské kapacity v oblasti komunikace.

V tomto ohledu není bez zajímavosti zmínit výstupy Studie životního stylu obyvatel, kterou nechal zpracovat institutu plánování a rozvoje HMP. Studie prokazuje, že občané, kteří aktivně participují zejména na kultuře, jsou aktivní i v zájmu o věci veřejné, včetně využívání občanských práv jako je právo volební.

Aktivní je podle průzkumu zaměřených organizací v kapitole nabídka zřejmé, že nabízejí zájmové aktivity pro náctileté ve velké intenzitě, stejně jako školy nabízejí rozmanité možnosti kroužků, z výpovědí dětí, většinou členů Žákovských parlamentů na základních školách, a tedy těch aktivnějších, se ukazuje, že mládež preferuje spontánní trávení volného času a mnohdy pro něj postrádá podmínky. Přirozená potřeba mladších náctiletých družít se, setkávat, budovat vlastní identitu mimo prostředí rodiny a školy a řízených aktivit klade otázky po možnostech spontánního trávení volného času tzv. „bez přímého dozoru“ a za nízké ceny, nebo zdarma. Problém nedostatečných možností pro mimoškolní a zájmovou činnost dětí a mládeže, zejména pro spontánní trávení volného času je identifikován Územně analytickými podklady Institutu plánování a rozvoje HMP jako celopražský.

Je tedy relevantní, aby se MČ prostřednictvím svých organizací Prahy 14 kulturní ve spolupráci s dalšími partnery zaměřila nové podněty např. z oblasti street sportů a umění, na které nejsou tolik zaměřeny jiné organizace, vyvážela podmínky pro spontánní trávení volného času mládeže, a rozšířila tak mimo jiné způsoby prevence projevů rizikového chování u této věkové skupiny.

V této souvislosti zmiňujeme závěry týkající se trávení volného času rodin s dětmi v závislosti na příjmu domácnosti a vzdělání již výše zmíněné Studie životního stylu obyvatel v Praze, která obyvatele rozděluje do několika skupin podle preferencí v trávení volného času. „Zaměření na kulturní aktivity se zvyšuje úměrně příjmové situaci. Domácnost s dětmi s celkovým čistým příjmem nad 40 tisíc korun se na kulturní aktivity zaměřuje výrazně více než s příjmem pod 30 tisíc. U sportovních aktivit výrazně stoupá intenzita provozování po přesazení 40 tisíc korun čistého příjmu domácnosti. Prážské domácnosti s dvěma a více dětmi, mají ve více než 50 % případů příjem do 10 000 Kč čistého měsíčního na člena. Přičemž nejvyšší vliv na účast na kultuře má vzdělání hlavy rodiny – radikálně stoupá při dosažení maturity, v ústasti na sportu má nejvyšší vliv výše příjmu. Důležitý je také fenomén tzv. skrytého chudnutí rodin, který způsobuje o 10 - 40% vyšší inflace v oblasti tzv. mandatorních výdajů, oproti průměrné inflaci 22% (údaje za Prahu v letech 2005 - 2013). Tento trend vytváří při omezeném růstu mezd u nízkopříjmových domácností vyšší tlak na omezení spotřeby v oblasti povinných výdajů (např. nákup levnějších potravin či omezení spotřeby vyšší tlak na omezení kulturních výdajů na rekreaci, kulturní služby či nákup tisku apod.“

Oslouvené školy zřizované MČ jednoznačně signalizují zatčení rodin hrazením nákladů na nejen na mimoškolní aktivity dětí, ale i zvýšenými náklady na návštěvu kulturních institucí či sportovních aktivit v rámci výuky.

STRATEGIE PRO KULTURU, UMĚNÍ, SPORT A VOLNÝ ČAS NA PRAZE 14 – finální verze, únor 2014 22/48

Kulturní s rozpočtem 9 553 tis. (údaj za rok 2013) Kč ročně, která se věnuje správě a programování prostor KD Kýle a centra Plechárna, realizaci kulturních a sportovních akcí a projektům oživujícím veřejný prostor.

Dále zajišťuje komunikaci a navazování partnerství jak s organizacemi působícími v lokalitě i na území aglomerace, tak vyvážením prostoru pro realizaci projektů aktivními jednotlivci. Praha 14 kulturní se dále věnuje mapování prostředí a tvorbě strategického rámce pro kulturu, umění, sport a volný čas. V oblasti propagace pak kromě vlastních webových stránek a dynamicky spravovaného facebookového profilu, webových stránek KD Kýle a centra Plechárna, vydává ve spolupráci s ÚMČ měsíční přehled pravidelných a jednorázových akcí a aktivit organizací působících na území Prahy 14. Nástrojem finanční podpory projektů právnických i fyzických osob městskou částí je transparentní grantové řízení vyhlášené odděleně pro oblast sportu, volného času a pro oblast kultury a dotované celkovou částkou cca 800 tis. Kč ročně a s jasně stanovenými kritérii pro výběr projektů a s účastí jak místních znalců prostředí, tak nezávislých odborníků při rozhodování. Klíčovými nástrojem podpory je dále **Časopis Čtrnáctka** vydávaný ÚMČ, který zveřejňuje informace o plánovaných i uskutečněných akcích, prezentuje činnost organizací i jednotlivců, a také **webové a facebookové stránky MČ**. Podporou jsou také **zvyhodněné pronájemy prostor v majetku MČ pro neziskové organizace**, **příběžné dobudování vnitřní i vnější infrastruktury škol** pro sportovní aktivity, **sítě běžně vybavených a tzv. páteřních dětských hrášť** pro veřejnost se sofistikovanějším zázemím (možnost občerstvení, WC), a v neposlední řadě **veřejná projednání potřeb a námětů občanů** v rámci agendy udržitelného rozvoje MA 21.

Expertní komentář: další kontext a trendy

Jakou formou tedy může městská část reálně dělat politiku v oblasti kultury, sportu a volného času? Na základě analýzy kapacity organizací lze konstatovat, že důležitou možností je nájemné, MČ vlastní zásadní téměř dvě třetiny prostor, které si organizace pronajímají, dále skrze svou vlastní rozpočtovou organizaci (z hlediska dotace patří podle výzkumu k organizaci se třetím největším příspěvkem na Praze 14), dále zlepšením propagace organizací působících v území a zkvalitněním komunikace s nimi. Vzhledem k tomu, jak dílčí část tvoří finanční příspěvek MČ v rozpočtech organizací, lze politiku skrze městské příspěvky na sport, kulturu a volný čas aplikovat spíše omezeně.

Jednoznačně pomůže posílení role MČ jako moderátora spolupráce NNO s podnikatelským sektorem s cílem budování zodpovědnosti za prostředí, ve kterém žijí nebo působí.

Novou oblastí by pak na základě expertizy i zpětné vazby z mapování prostředí měl být rozvoj kulturně komunikačních center v lokalitách a různých, pro MČ adekvátní, formy podpory drobného podnikání a služeb v lokalitách, které podle uživatelů chybí. Dále odbourávání bariér ve veřejném prostoru (např. budování stezek pro pěší i cyklisty) a potom budování nástrojů pro interakci s komunitou směřující k jejímu aktivnímu zapojení, participaci, a společně zodpovědnosti za vlastní okolí. V neposlední řadě je žádoucí posilování a zkvalitňování propagačních nástrojů směrem k jejich maximální uživatelské přívětivosti, interaktivitě, kreativitě a moderní vizuální podobě.

SWOT analýza

Shrnující SWOT analýza na obecné úrovni konstatuje klíčové slabé stránky, silné stránky, příležitosti a hrozby v oblasti kultury, umění, sportu a volného času v MČ a je předmětem následujícím krokem k samotné návrhové části strategie.

Výsledná shrnující SWOT analýza vznikla expertním způsobem na základě dílčích SWOT analýz vytvořených zvlášť pro oblast sportu a kultury v kategoriích Aktivita – nabídka, infrastruktura, Propagace a komunikace, Řízení a financování, pracovním skupinám Sport a Kultura. Tyto byly následně konfrontovány a doplněny na základě výstupů realizovaných setkání a analýz. Doplněné dílčí SWOT analýzy byly dále diskutovány a prioritizovány na veřejném projednání. Dále uvádíme krátký popis role kultury, umění sportu a volného času a popis role samosprávy v rozvoji výše zmíněných oblastí. Kompletní analýzu je možné nalézt v přílohách č. 1. Kompletní analytická zpráva a č. 2 výstupů dílčích analýz, rešerší a workshopů.

SILNÉ STRÁNKY	<ul style="list-style-type: none"> Praha 14 kulturní iniciativy realizuje inovativní projekty v oblasti kultury, umění a sportu Kvalitní grantový systém Otevřenost MČ impulzům zvenku (nástroje v rámci MA 21, Fórum MČ, veřejná projednávání...) Komunikace mezi neziskovým sektorem a MČ funguje dlouhodobě (kládě hodnoceno ze strany NNO) Množství neziskových organizací, které svoji činnost pokrývají rovnoměrně území MČ, zejména v oblasti sportu (Indoor aktivita), volného času a sociálních služeb a navazují na sebe aktivity formálních i neformálních komunit Relativní dostatek upravených zelených ploch Příroda (především kolem rybníků a vodních toků) je využívána k rekreaci místními obyvateli i návštěvníky Rybníky s kvalitní vodou ke koupání Rozvojové projekty (Park v Čenku a další) Rozmanitý terén využitelný pro různé druhy sportů a rekreaci Kvalitní zázemí pro sport v rámci zrekonstruovaných školních areálů Množství sportovišť dalších subjektů (největší indoor centrum v Praze ČČM, bazén Hloubětín...) Zázemí pro aktivity je na území Prahy 14 relativně rovnoměrně rozmístěné a dopravně dostupné Za kulturní a uměleckými aktivitami může zejména naročnější část dojet do centra města Služby na území MČ využívají i obyvatelé jiných MČ a návštěvníci
Kvalitní systémové nástroje a lidské zdroje	
Silný neziskový sektor, dobrá spolupráce NNO a MČ	
Rozmanitá městská krajina s dostatkem upravených zelených ploch	
Zázemí a nabídka pro sport	
Dobrá dopravní dostupnost centra města	

SLABÉ STRÁNKY	<ul style="list-style-type: none"> Slabá propagace úspěchů MČ a rozvojových projektů směrem k obyvatelům Praha 14 je zaměřována za Prahu 9 (problém poštovní adresy s označením Praha 9 na území Prahy 14) Sportovní a kulturní aktivity MČ jsou málo využívány k budování image MČ Špatná dostupnost území pro pěší/cyklo Špatná propojení sportovní, kulturní a rekreační infrastruktury (propojení mezi sportovišti, parky apod.) Chybí stezky všeho druhu Chybí kvestory na hráštích a písečnicích (nejen v rámci nebo hřiště, ale skuteční aktivatori a animatori, autority pro náctileté děti) Nabídka mládeži: doplňují nákupní centra (Černý Most) Nesourodost nástrojů MČ (web MČ, weby zřizovaných organizací, časopis, veřejné vývěsní plochy...) Nedostatečná koordinace aktivit mezi organizacemi (NNO-MČ) Neexistuje ucelená propagace sportovních aktivit ani sportovišť směrem k veřejnosti Nedostatek komunikačních nástrojů s občany
Slabá identifikace obyvatel s městskou částí	
Fyzická roztržitost MČ, nedostatečná propojenost jednotlivých lokalit	
Nedostatečné možnosti (především neorganizovaného) trávení volného času mládeže (náctiletých)	
Nedostatečná provázanost komunikačních a propagačních nástrojů	

„Městská část Praha 14 – místo, kde se dobře žije.“

MČ PHA 14 je atraktivním místem pro život. Dokáže těžit ze své rozmanitosti, krajinné dispozice a dobré dopravní dostupnosti. Svou polohu „na okraji“ obrací ve výhodu a nejen svým obyvatelům ale i návštěvníkům z jiných MČ nabízí nové formy městského životního stylu (prolínání sportu, aktivního trávení volného času, kultury, umění a komunikačních aktivit). Lidé zde tráví aktivně svůj volný čas a nacházejí dostatek příležitostí k vlastnímu vyžití. MČ má rozvinutý spolkový život ve všech přirozených částech, který odráží specifika těchto částí.

MČ PHA 14 je prostopnou sítí příležitostí, aktivit a komunit...

Pro účel tvorby této strategie je nezbytné vytyčit určitý úběžník, tedy celkovou vizi městské části Praha 14, neboť strategické cíle se ze své podstaty k této vizi vztahují a „slouží jí“. Vzhledem k tomu, že MČ zatím nemá celkový strategický dokument zastřešený vizí (nadřazený Strategii pro kulturu, umění, sport a volný čas), byla celková vize městské části formulována skrze proces tvorby „strategie kultury“, což posiluje pozici kultury jako motoru rozvoje a proměny MČ.

Role samosprávy v rozvoji sportu na území MČ Praha 14

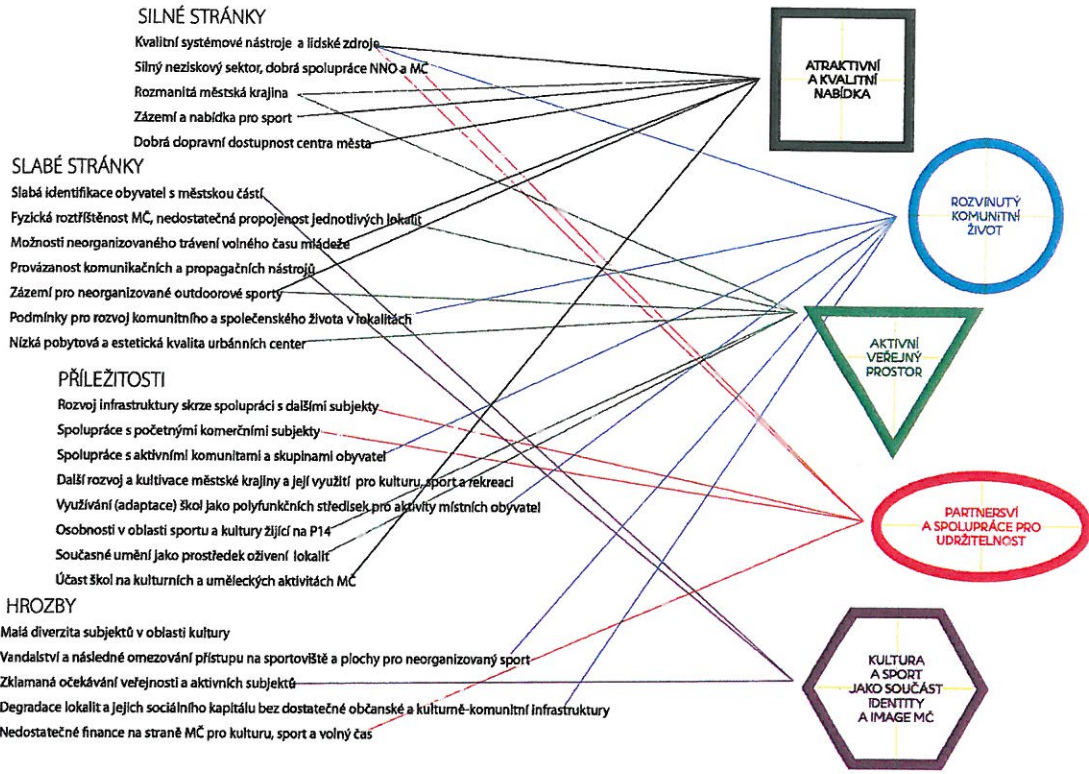
Na území MČ se nachází různorodá sportovní infrastruktura a instituce pro sport a volný čas, sportoviště jsou na území Prahy 14 relativně rovnoměrně rozmístěná a dopravně relativně dostupná. O sportovní aktivitu je ze strany veřejnosti zájem, který však částečně naráží na nedostatečnou kapacitu sportovišť, na nedostatečnou nabídku pro některé cílové skupiny a na chybějící zázemí pro neorganizované sporty a komunitně sportovní akce.

MČ disponuje unikátní rozmanitou městskou krajinou s množstvím přírodních prvků vhodných k venkovním sportům, síti dětských hřišť a dalších veřejných prostor využitelných pro sportovní a pohybové aktivity.

Klíčem k dalšímu rozvoji sportu na Praze 14 je **masový zájem o sportovní aktivity napříč věkovými skupinami** a dostatečný prostorový potenciál, především v oblasti outdoor aktivit. Tento potenciál by měla MČ uchopit a **aktivně iniciovat rozvoj sportů a profilovat se jako lídr v této oblasti v rámci celopražské aglomerace**. Rozvoj outdoor sportů může výrazně přispět k řešení problému defragmentace území (propojení sportovišť sítí stezek pro pěší a cyklisty) a ke kultivaci veřejného prostoru a posílení vztahu obyvatel a místa, kde žijí. V případě sídlištních celků, které mají tradičně spíše negativní konotace, tento přístup staví na proměně atmosféry a smýšlení a umožňuje budovat novou atraktivitu/identitu sídlišť.

Výše zmíněné s sebou přináší **nutnost redefinovat roli MČ v oblasti sportu, přilákání osobností, které umožní rozvoj nových trendů, a podněcení vzniku sportovních komunit jako iniciátorů aktivit i neformálních správců sportovišť.**

Strategické cíle – přehled, vazba na SWOT



Vazba na SWOT

MČ aktuálně nemá „masově“ výraznou identitu ani u svých občanů, ani image na úrovni Hlavního města Prahy. Identita MČ a soundažnost obyvatel s MČ je oslabena především vinou defragmentace území a problému s PSČ (Praha 9), mnozí obyvatelé ani neví, že žijí na Praze 14. Image MČ je utvářena především stereotypním vnímáním jakožto periferie nebo „šedého sídliště“.

STRATEGICKÝ CÍL 1: ATRAKTIVNÍ A KVALITNÍ NABÍDKA

CÍL 1

Podporovat a zajišťovat atraktivní nabídku kulturních, sportovních a volnočasových aktivit pro různé cílové skupiny.

Úkolem MČ je ve spolupráci s partnery podporovat a zajišťovat základní škálu v nabídce kulturních, sportovních a volnočasových aktivit pro různé cílové skupiny. Součástí této snahy je dlohodobé vyhodnocování nabídky a poptávky a potřeb obyvatel. MČ si je vědoma nabídky v rámci aglomerace HMP a proto klade důraz na podporu autentické „lokální“ nabídky, která bude komplementární (doplňková) k běžně dostupné nabídce v rámci aglomerace HMP. Klíčovou roli má vlastní příspěvková organizace, Praha 14 kulturní, jakožto hlavní rozvojový nástroj MČ v oblasti kulturních, volnočasových, uměleckých i sportovních aktivit.

OPATŘENÍ

1.1.	Podporovat školy jako klíčové zázemí pro neformální vzdělávání a aktivity dětí i dospělých
1.2.	Praha 14 kulturní fungující jako klíčový nástroj MČ k moderaci nabídky akcí a aktivit v kultuře, umění a sportu v MČ
1.3.	Iniciovat outdoorové sporty a volnočasové aktivity a budovat sportovní infrastrukturu
1.4.	Věnovat zvláštní pozornost podpoře a realizaci aktivit pro specifické cílové skupiny (senioři, mládež, hendikepovaní, cizinci)
MAPOVÁNÍ	
Realizovat pasportizaci vnitřních i vnějších sportovišť	
Vytvořit komplexní analýzu všech cílových skupin a jejich potřeb	

PŘEHLED OPATŘENÍ A AKTIVIT

1.1. Podporovat školy jako klíčové zázemí pro neformální vzdělávání a aktivity dětí i dospělých

Základní školy jsou důležitým ohniskem dění na celém území MČ a zároveň mají ve své správě klíčovou, zejména sportovní infrastrukturu. Tato je v realitě v dobrém stavu, mnohé čerstvě zrekonstruované. Klíčová, neboť v podstatě jediná, je sportovní infrastruktura škol pro sídliště Černý Most. (Ve staré zástavbě zázemí společně se školami zajišťují „radniční instituce“ – Sokol a Tělovýchovné jednoty – Kytě, Jahodnice, Hloubětín). Ač byly školy, zejména ty sídlištní, budovány jako „monofunkční infrastruktura“ a nebylo počítáno s víceúčelovým využitím, tato skutečnost se v demokratické společnosti postupně mění. Zázemí škol pro své aktivity využívají jak soukromé subjekty nabízející služby školám i občanům, tak přímo občané, a to zejména pro sportovní aktivity. Školy registrují vyšší poptávku po využití školních areálů, než jsou areály aktuálně schopny pojmout. Smyslem tohoto opatření je vědomě rozšířit vnímání škol jako center komunitního sportovního i kulturního života a ovlivnění vkusu dětí a budovat pro to jak fyzické, tak organizační zázemí. Využít jako inspirační fenomén tzv. „komunitní školy“.

pronašlím neziskovým organizací, které provozují zejména sociální, preventivní, komunitní či duchovní služby (Mořánek, Jahoda, Oáza...) Galerie 14 na Čermém Mostě II. je prostorem pro kulturní a společenské akce s kapacitou cca 100 lidí, využívaná pro akce z celé MČ, navštěvovaná skupinami spojenými s konkrétními akcemi. KD Kyje v Kyjích disponuje multifunkčním sálem pro cca 180 lidí, jako kulturní centrum MČ je vzhledem k umístění obětně dostupný, což snižuje jeho atraktivitu pro návštěvníky, kteří nejsou z lokality Kyje. Centrum Plechárna se začíná etablovat jako prostor pro kulturní, sportovní a komunitní aktivity na Čermém Mostě II. Další lokality v MČ (Lehovce, Jahodnice, Hostavice, Hutě) nejsou vybaveny komunitními kulturními centry a jak občané, tak organizace působící v lokalitách o vybudování takovýchto center projevují zájem. Dostupné analýzy na úrovni HMP zároveň potvrzují, že území HMP je v oblasti kulturní a kulturně komunitní infrastruktury zejména v okrajových částech Prahy silně poddimenzované. Smyslem tohoto opatření je vybudovat kulturně komunitní centra ve všech lokalitách Prahy 14 kde chybí, a to jak ve vlastnictví MČ, tak v úzké spolupráci s partnery – subjekty, jejichž záměry jsou synergetické (bydlení, služby v oblasti kulturní a volného času atd.), specificky navázat spolupráci s institucemi poskytujícími služby v oblasti kultury zřizovanými HMP (např. Městská knihovna). Zohlednit demografický vývoj a plánovaný urbanistický rozvoj každé lokality, pracovat s konceptem společenské odpovědnosti firem v rámci nových developerských projektů. K plánování projektů vždy přizývat obyvatele a všechny relevantní stakeholdery. V oblasti Hostavic využít potenciál Zámeckého parku a zámku, na sídlišti Černý Most využít potenciál škol.

- 2.2.1. Pokračovat v realizaci kulturně komunitního centra na sídlišti Černý Most Plechárna
- 2.2.2. Realizovat kulturně komunitní centrum v Hloubětíně H55

2.3. Řešit chybějící sál pro více než 300 lidí

V MČ chybí víceúčelový sál pro shromažďování více než 300 osob, pro setkávání a společenské akce. Sály, které jsou na území Prahy 14, at v majetku MČ, nebo jiných subjektů, mají nižší kapacitu a jsou nevhodně umístěny z hlediska dopravní dostupnosti (KD Kyje). Smyslem tohoto opatření je sledovat možnosti, jak na straně městské části, tak na straně jiných neziskových nebo developerských subjektů, jak takový sál zakomponovat do rekonstrukce stávajících nebo stavby nových objektů. A to s ohledem na maximálně efektivní počáteční investice a následně na udržitelné náklady na provoz sálu (ze strany MČ).

- 2.3.1. Hledat prostory pro sál – aktivně se podílet na definici funkcí a tvorbě zadání plánovaného kostela na Čermém Mostě ve spolupráci s Farností Kyje

2.4. Vytvořit systém nefinanční podpory realizace aktivit

V městské části jsou aktivní jednotlivci či neformální skupiny, které mají zájem o své okolí. Tento zájem se aktuálně projevuje zejména v upozorňování na nedostatky. Smyslem tohoto opatření je vytvořit snadno přístupné nástroje, jež pomohou těmto lidem jednoduše napravit nedostatky v jejich okolí nebo zorganizovat aktivity. Opatření doplňuje grantový systém – nesoustředí se na finanční, ale na věcnou podporu či podporu v podobě zapůjčení vybavení, pomoci při koordinaci a kontaktu, poskytnutí prostor. Náměty na konkrétní zájem o zápatky vyplývají z dotazníkového šetření, které bylo provedeno s organizacemi na Praze 14 (zapojit organizace přímo do samotného řešení).

- 2.4.1. Vytvářet image městské části (úřadu, Prahy 14 kulturní) v pojetí „jsme tu pro vás, pomůžeme realizovat vaše nápady“
- 2.4.2. Vytvořit nízkoprahový systém půjčování zařízení na komunitní akce a udržování veřejných prostranství
- 2.4.3. Poskytnout občanům podporu k drobnému zvelebování jejich bezprostředního okolí
- 2.4.4. Podpořit vybudování systému sdílení zkušeností a dovedností (tzv. skill share)
- 2.4.5. Vytvořit pozici „lokálního komunitního koordinátora“

STRATEGICKÝ CÍL 3: AKTIVNÍ VEŘEJNÝ PROSTOR

CÍL 3

Zajistit vyšší pobytovou a estetickou kvalitu a propustnost veřejného prostoru na území MČ, rozvoj koncipovat s důrazem na vytvoření podmínek pro kulturní, sportovní a komunitní aktivity.

MČ bude usilovat o zkvalitnění podmínek pro život a aktivity ve veřejném prostoru, propustnost území pro pěší a cyklisty, na sebe navazující stezky a trasy pro různé typy sportů. Vytvoření sítě „iniciálních“ venkovních prostor (odpočinkové plochy, plochy pro rekreační sporty, hřiště, plácky „zevling zóny“ ...), které budou působit jako „zdroje pozitivní náklady“, stanou se místy nových sociálních interakcí a vytvoří zázemí pro organizované i spontánní, skupinové i individuální trávení času ve veřejném prostoru.

OPATŘENÍ

- 3.1. Zvýšit propustnost MČ pro cyklisty a pěší (cyklostezky a spol.), doplnit či zkvalitnit mobiliář (stojany, informační tabule apod.) a vybudovat zázemí pro venkovní (outdoorové) a rekreační sporty
- 3.2. Kreativní, participativní a udržitelná koncepce dětských hřišť a plácků
- 3.3. Využívat kulturní, umělecké a sportovní akce a aktivity k oživení a následné aktivaci veřejného prostoru (bourání zvykových stereotypů a testování nových podob a možností využití)

MAPOVÁNÍ

Pokračovat v mapování plácků a „zevling zón“

PŘEHLED OPATŘENÍ A AKTIVIT

- 3.1. Zvýšit propustnost MČ pro cyklisty a pěší (cyklostezky a spol.), doplnit či zkvalitnit mobiliář (stojany, informační tabule apod.) a vybudovat zázemí pro venkovní (outdoorové) a rekreační sporty

Městská část disponuje rozmanitou městskou krajinou včetně kvalitních vodních ploch. Prostory Čihadel, V Čenku, rybníky v Kyjích, na Aloisově – tato krajina má velký potenciál pro rekreační sporty, který je zatím málo využit. Majetkový vztah MČ k pozemkům a investicím je různý. V některých místech kultivace pro využití návštěvníků již proběhla, jiné je ve fázi projektového záměru či se již chystá realizace projektu (park V Čenku, investor HMP). Systém cyklostezek je nedostatečně promyšlen systém stezek a propustnosti území pro pěší. Totéž platí pro rekreační sport – běh, in-line. Smyslem tohoto opatření je identifikace vhodných tras a vybudování dalších cyklostezek a stezek pro pěší včetně značení. Nemusi se jednat výhradně o komplexní nákladné investice, ale o koncepční úvahu o propustnosti území pro cyklisty a pěší a nízkonákladové „zprovoznění“ či umožnění průjezdu pro kola a chůze pro pěší (značení, upravení nevyhovujících kusů tras). Při realizaci dbát na důsledné napojení na celopražský systém cyklostezek a promyšlené napojení na sportovní a kulturní infrastrukturu MČ. Dále pak ovlivnit podobu plánovaných revitalizačních záměrů veřejných prostor tak, aby byla doplněna atraktivní infrastruktura pro venkovní a rekreační sporty. Aktivity se mohou týkat jak nízkonákladových intervencí, tak rozsáhlejších investičních projektů.

diverzifikovat (malé a větší granty) a komunikovat s dalšími donory a případně správci fin. darů pro Prahu 14 (pokračovat ve spolupráci s nadácními subjekty), grantový systém dostatečně propagovat i mimo MČ za účelem přitážení žadatelů aktivit, které neposkytují subjekty působící v MČ.

4.4.1. Pravidelně evaluovat grantový systém a vyhodnocovat podpořené projekty

4.2. Vytvářet společnou představu o sportovní a kulturní nabídce s neziskovými i komerčními organizacemi působícími v MČ – spolupráce na kulturním a sportovním „programu“ MČ

Koordinace nabídky akcí a aktivit pro občany pořádané MČ a organizacemi sídlícími na Praze 14 probíhá zejména v rámci tříh neziskových organizací, osvětových kampaní, festivalů Stop Zevlín. V roce 2012 komunikovat s nimi a budovat spolupráci při akcích zejména v oblasti sportu, ale i kultury, které vytvoří bohatší sportovní a kulturní program v průběhu roku. Smyslem opatření je spolupracovat s místními i „přespolními“ organizacemi i jednotlivci na významných sportovních, kulturních a společenských událostech roku. Vytvářet společnou představu o sportovním programu a nabídce pro občany MČ, spolupracovat se subjekty, které mohou nabídnout odborné i organizační personální zajištění pro akce organizované MČ.

4.2.1. Ustanovit radu lokálního koordinátora

4.2.2. Společensky oceňovat činnost organizací i jednotlivců

4.3. Budovat stabilní spolupráci s neziskovým sektorem

Spolupráce MČ a neziskových organizací působících v místě je dlouhodobě dobrá, organizace oceňují stabilní a transparentní finanční podporu, s výkyvy stále se zlepšující komunikací s úřadem a relativně dobré podmínky pronájemt prostor ve vlastnictví MČ. Organizace by kromě pomoci s propagací aktivit v rámci městských médií, což je téma aktivit v cíli 5, uvítaly pomoc se zprostředkováním kontaktů na podnikatelské subjekty. Z dotazníkového šetření vyplývá, že největší problém, se kterým se organizace potýkají, vedle syndromů

vyhoření a finančního podhodnocení pracovníků, jsou velmi nestabilní finance. Smyslem opatření je budovat stabilní a otevřenou spolupráci mezi MČ a organizacemi, podporovat komunikaci mezi organizacemi samotnými (působit v roli moderátora či mediátora ve specifických situacích) a dalšími subjekty působícími v MČ za účelem zajištění motivace a udržitelnosti aktivit neziskových organizací, které vytváří klíčovou habidku pro občany MČ.

4.3.1. Působit jako mediátor komunikace a spolupráce mezi neziskovým a komerčním sektorem

4.3.2. Spolupracovat na zvyšování kompetencí a kapacit NNO a sdílet zdroje

4.4. Budovat efektivní spolupráci s komerčními partnery

Na území MČ mají své sídlo, provoz a prodejny velké, střední i malé komerční subjekty. Výjimečné z hlediska Prahy je umístění rozsáhlého nákupního komplexu Centrum Černý Most, které je cílem nákupů obyvatel zejména z východních i severovýchodních Čech i hlavního města Prahy. MČ s těmito subjekty zejména v posledních dvou letech již komunikuje o podpoře konkrétních projektů a akcí. Smyslem tohoto opatření je získat partnery z podnikatelského sektoru (velké i malé subjekty) k systematické spolupráci na zlepšování prostředí MČ a života jejich obyvatele.

4.4.1. Zapojit komerční sektor střední velikosti do podpory akcí a sportovišť

4.5. Budovat spolupráci s HMP v oblasti kultury sportu, volného času a jejich koncepčního plánování na území HMP

Na území MČ se daří komunikace mezi NNO a příspěvkovými organizacemi MHMP zejména s Integrovaným centrem Praha (vzhledem k převážujícím sociálně orientovaným NNO působícím v MČ), intenzivnější komunikace chybí mezi MČ a p. o. magistrátu (DDM, ZUS, knihovna). Smyslem tohoto opatření je symergizovat rozvoj MČ v oblasti kultury, umění, sportu a volného času s plány HMP. Při uvažování o budování infrastruktury zapojit do diskuse organizace zřizované magistrátem jako potenciální provozní partnery i spoluinvestory

infrastruktury. Strategická spolupráce s organizacemi a institucemi ve správě Magistrátu hlavního města Prahy, zejména s těmi, které sídlí a realizují své aktivity na území městské části. Navázat spolupráci jak v oblasti akcí, tak v oblasti budování a správy či provozu infrastruktury.

4.5.1. Aktivně se zapojit do strategického plánování v Praze – spolupracovat s HMP

4.5.2. Navázat lepší spolupráci s klíčovými stakeholdery v oblasti kultury a volného času zřizovanými magistrátem HMP na území Prahy 14